

แนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาไทยสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน Guidelines for Advancing Thai Educational Institutions Toward Sustainable Excellence in Accordance with International Standards

พีรวัส ศรีนิรันดร์¹, วชิรา ศรีนิรันดร์², ณัฐวัฒน์ ธรรมทวีวิทย์³

¹โรงเรียนบ้านม่วงโป่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

²โรงเรียนบ้านสาวะถี (สาวัดติราษฎร์รังสฤษดิ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

³โรงเรียนบ้านห้วยทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

¹Ban Muang Po School, The Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 1, Khon Kaen Province, Thailand

²Ban Sawathi School (Sawathi Rat Rang Sarit), The Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 1,

Khon Kaen Province, Thailand

³Ban Wathong School, The Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 2, Chaiyaphum Province, Thailand

Corresponding author. Email: peerawat@gmail.com

(Received: May 15, 2025; Revised: June 10, 2025; Accepted: June 13, 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้มุ่งเสนอแนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาไทยสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน ท่ามกลางบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีระดับโลก ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ผลการประเมินจากเวทีนานาชาติ เช่น PISA และ TIMSS สะท้อนถึงคุณภาพการศึกษาที่ยังอยู่ในระดับต่ำ โครงการ “โรงเรียนมาตรฐานสากล” ที่ริเริ่มโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้แนวทางการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (OBECQA) ที่พัฒนาจากเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) ซึ่งมีกรอบแนวคิด 7 หมวดหลัก ได้แก่ การนำองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และผลลัพธ์ นอกจากนี้ยังเน้นการบูรณาการแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เพื่อสร้างความสมดุลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) และสร้างความเชื่อมั่นในระบบการศึกษาของไทยในระดับนานาชาติ

คำสำคัญ: ความเป็นเลิศขององค์กร; มาตรฐานสากล; การพัฒนาอย่างยั่งยืน

Abstract

This academic article presents a practical approach to driving Thai schools toward excellence based on international standards in a sustainable way. In today's world, where economic, social, and technological changes are happening rapidly, Thailand must improve the quality of its education system to remain competitive. Results from international assessments such as PISA and TIMSS show that Thai students still perform below average, which highlights the urgent need for improvement. To address this, the “International Standard School” project was initiated by the Office of the Basic Education Commission

(OBEC). This project uses a quality management system called OBECQA, which is adapted from the Thailand Quality Award (TQA) criteria. OBECQA is based on seven key areas: leadership, strategic planning, focus on learners and stakeholders, measurement and analysis of results, workforce focus, operations focus, and results. Additionally, the project integrates the Sustainable Development Goals (SDGs) to create balance among economic, social, and environmental development. The ultimate goal is to develop students into capable global citizens and to build international trust in Thailand's education system.

Keywords: Organizational excellence; international standards; sustainable development

บทนำ

ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีสารสนเทศที่รวดเร็วทั่วโลกในปัจจุบัน ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องเร่งปรับตัวและพัฒนาคุณภาพประชากรเพื่อให้สามารถแข่งขันและอยู่รอดในเวทีโลกได้ (สิริกานต์ เอื้อธรรมากุล, ปพนสรร์ โพธิพิทักษ์ และ สุพัฒนา หอมบุปผา, 2566) ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญนี้ และพบว่าคุณภาพการศึกษาในภาพรวมยังอยู่ในระดับที่ต่ำเมื่อเทียบกับนานาชาติ โดยจะเห็นได้จากผลการประเมินนานาชาติ เช่น PISA และ TIMSS อีกทั้งสังคมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศสรุปและเชื่อว่าคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย เมื่อเทียบกับคุณภาพการศึกษาของนานาชาติยังอยู่ในระดับต่ำ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562) ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นที่ต่างชาติมีต่อประเทศไทย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงการศึกษาไทยให้มีคุณภาพ ทัดเทียมกับการศึกษาของนานาชาติซึ่งการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันและความสำเร็จของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงได้ริเริ่มโครงการ "โรงเรียนมาตรฐานสากล" (World-Class Standard School) ขึ้นในปี พ.ศ. 2553 เพื่อเป็นนวัตกรรมจัดการศึกษาและยุทธศาสตร์สำคัญในการขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของไทยให้มีมาตรฐานทัดเทียมกับระดับสากล (อนัส ชัดตคาน, นิลรัตน์ นวกจิไพฑูรย์, บูรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ, 2565)

การพัฒนาประเทศในอดีตที่ผ่านมาให้ความสนใจการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาจึงมุ่งเน้นด้านอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยเชื่อว่าจะเป็นการเพิ่มรายได้ต่อหัวหรือรายได้มวลรวมประชาชาติ (Gross National Income: GNI) มากขึ้น ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของประเทศเหล่านั้น การพัฒนาประเทศจึงเน้นตามแนวคิดการพัฒนาของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีความโดดเด่นด้านความทันสมัย ยึดแนวคิดการพัฒนาตามกระแสหลัก (Main Stream) ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงจากภาคเกษตรกรรมสู่ภาคอุตสาหกรรม เพื่อมุ่งสู่ความเจริญและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ซึ่งผลจากการพัฒนาดังกล่าวส่งผลให้ เกิดการแข่งขันและการใช้ทรัพยากรอย่างมาก ทำให้ประสบปัญหาหลายด้านจากการพัฒนาที่ไม่สมดุล และเป็นความล้มเหลวที่ไร้ซึ่งความยั่งยืนจากการแสวงหาความเจริญรุ่งเรืองของแต่และประเทศ (Sharma et al., 2014) ส่งผลให้ประชาคมโลกต้องให้ความสนใจผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและความไม่สมดุลของการพัฒนาองค์การสหประชาชาติได้เสนอแนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งหวังในการสร้างความสมดุลของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้แนวความคิดขององค์การสหประชาชาติที่มีการลงนามของสมาชิกร่วมกันในการนำเอาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปปฏิบัติในการพัฒนาประเทศสมาชิกต่อไป (เกษร, 2563)

โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) และมีความสามารถทัดเทียมกับผู้เรียนในนานาชาติ โดยไม่ได้เป็นการจัดการศึกษาเพียงบางส่วน แต่เป็นการดำเนินการพัฒนาทั้งระบบในหลายมิติไปพร้อมกัน ซึ่งประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหาร

จัดการ การดำเนินการนี้มีจุดมุ่งหมายและทิศทางที่ชัดเจน เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล หรือมาตรฐานของประเทศชั้นนำที่มีคุณภาพการศึกษาสูง (จากรูวรรณ พลอยดวงรัตน์, 2557) โดยกลไกสำคัญในการผลักดันให้ โรงเรียนมาตรฐานสากลประสบความสำเร็จ คือ การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) ซึ่ง อิงแนวทางการดำเนินงานตาม เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) และเกณฑ์รางวัลคุณภาพ แห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ระบบการบริหารคุณภาพนี้ประกอบด้วย 7 หมวดสำคัญ ได้แก่ การนำองค์กร, การวางแผนเชิงกลยุทธ์, การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้, การมุ่งเน้นบุคลากร, การจัดการกระบวนการ, และผลลัพธ์ การนำแนวทางเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ช่วยพัฒนาขีดความสามารถ ด้านการบริหารจัดการองค์กรให้มีวิธีปฏิบัติและผลการดำเนินการในระดับมาตรฐานโลก (อนัส ซาตุดคาน, นิลรัตน์ นวกจิ ไพฑูรย์, บูรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ, 2565) ซึ่งการพัฒนาองค์กรสู่มาตรฐานสากลอย่างยั่งยืนนั้น องค์กรจำเป็นต้องมีเป้าหมายเพื่อยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) และเพื่อให้โรงเรียนพัฒนาศักยภาพสู่ มาตรฐานสากล ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญนำไปสู่การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยต้องเผชิญปัญหาคุณภาพการศึกษาที่อยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับนานาชาติ โดยสะท้อนจากผลการประเมินอย่าง PISA และ TIMSS ซึ่งกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นในระดับโลก ด้านการพัฒนา ที่ผ่านมามีประเทศไทยเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจตามแนวทางอุตสาหกรรม โดยละเลยความสมดุลทางสังคม เศรษฐกิจ และ สิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดความไม่ยั่งยืน บทความวิชาการนี้จึงมุ่งเสนอแนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาไทยสู่ความเป็นเลิศตาม มาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ทั้งพัฒนาผู้เรียน ให้มีศักยภาพเป็นพลโลก สร้างความเชื่อมั่นในระบบการศึกษาของไทยในสายตานานาชาติ โดยใช้ระบบบริหารจัดการที่มี คุณภาพ (OBECQA) ควบคู่ไปกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวทางของ SDGs ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสร้างมาตรฐานองค์กร และความยั่งยืนในระยะยาว

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) เริ่มต้นจากการลงนามในบันทึกความเข้าใจระหว่างสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติและ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2539 มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการ จัดตั้งรางวัลคุณภาพแห่งชาติในประเทศไทย (TQA) ด้วยความสำคัญของรางวัลนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติจึงบรรจุรางวัลคุณภาพแห่งชาติไว้ในแผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตของประเทศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 โดยมีสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รางวัลนี้ถือเป็นรางวัลระดับโลก (World Class) เนื่องจากมีพื้นฐานทางด้าน เทคนิคและกระบวนการตัดสินรางวัลเช่นเดียวกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (MBNQA) ซึ่งเป็นต้นแบบที่หลาย ประเทศทั่วโลกนำไปประยุกต์ เช่น ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ ซึ่งเจตนารมณ์ของรางวัลมี 4 ประการ คือ 1) สนับสนุนการนำแนวทางรางวัลไปใช้ปรับปรุงความสามารถในการแข่งขัน 2) ประกาศเกียรติคุณแก่องค์กรที่ประสบผลสำเร็จใน ระดับมาตรฐานโลก 3) กระตุ้นการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และ 4) แสดงให้นานาชาติเห็นถึงความมุ่งมั่นใน การยกระดับมาตรฐานความเป็นเลิศในการบริหารจัดการ เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานสำหรับการ ประเมินตนเองขององค์กร การคัดเลือกผู้ได้รับรางวัล และการให้ข้อมูลป้อนกลับ โดยมีบทบาทสำคัญ 3 ประการในการ เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่ 1) ช่วยปรับปรุงวิธีการดำเนินการและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กร 2) กระตุ้น การสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และ 3) เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการผลการดำเนินการเพื่อวางแผน เชิงกลยุทธ์และสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ซึ่งเป้าประสงค์ของเกณฑ์จะช่วยให้องค์กรที่นำเอาแนวทางไปสู่การบูรณาการในการ

จัดการผลการดำเนินการ จะส่งผลให้เกิดการส่งมอบคุณค่าที่ดีขึ้นแก่ลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงประสิทธิภาพและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรโดยรวม เกิดการปรับปรุงและการเรียนรู้ขององค์กร และการเติบโตของบุคลากร (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2560)

OBECQA (Office of Basic Education Commission Quality Award) เป็นเครื่องมือสำคัญที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ใช้ในการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งมีบทบาทเป็นทั้งเกณฑ์ประเมินพัฒนาการของสถานศึกษาและกลไกในการยกระดับคุณภาพการดำเนินงาน ความสามารถ และผลลัพธ์ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ทั้งภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีแนวทางยกระดับโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านจุดเน้น 8 ด้าน ได้แก่ 1) ความปลอดภัยของผู้เรียน 2) ระบบประกันคุณภาพ 3) หลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) การพัฒนาครู 5) การเรียนการสอน 6) การวัดและประเมินผลผู้เรียน 7) การนิเทศ และ 8) การใช้ Big Data เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

2. การพัฒนาองค์กรตามมาตรฐานในระดับสากล

เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) เป็นกรอบการประเมินที่พัฒนาขึ้นเพื่อขับเคลื่อนโรงเรียนให้เป็นมาตรฐานสากลเพื่อบรรลุเป้าหมาย "บริหารเยี่ยม : ผลลัพธ์ยอดเยี่ยม" โดยมีการบูรณาการองค์ประกอบต่างๆ เข้าด้วยกันเป็นระบบที่สมบูรณ์ เกณฑ์นี้ประกอบด้วย 7 หมวดหลักที่เชื่อมโยงกันเป็นระบบเชิงบูรณาการ โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเนื่องกันระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงข้อมูลในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ และการปรับปรุงการปฏิบัติการ การประยุกต์ใช้เกณฑ์ OBECQA ช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่องและเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เทียบเคียงมาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) โดย นฤภพ ชันท์บไทย (2564) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากลดังนี้

1) **การนำองค์กร (Leadership)** สถานศึกษาต้องมีทีมผู้บริหารที่มีบทบาทชัดเจนในการกำหนดค่านิยม วิสัยทัศน์ ทิศทาง และเป้าหมายขององค์กร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการส่งเสริมนวัตกรรมภายในองค์กร เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และมาตรฐานสากล

2) **การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning)** สถานศึกษาควรจัดทำแผนกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจน ต่อยอดสู่การถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติจริง พร้อมมีระบบติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

3) **การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer and Stakeholder Focus)** สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน และสำรวจความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อใช้ในการออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง พร้อมทั้งจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนแบบรอบด้าน รวมถึงบริการแนะแนวเชิงรุกที่มุ่งเน้นอนาคตและผลลัพธ์ของผู้เรียน

4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management)

สถานศึกษาควรมีระบบการวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ครอบคลุมและเป็นระบบ เพื่อประเมินความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ต่าง ๆ อย่างมีหลักฐานชัดเจน รวมถึงการจัดการองค์ความรู้ภายในองค์กรให้สามารถนำมาใช้สนับสนุนการตัดสินใจและต่อยอดเพื่อพัฒนาและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง

5) การมุ่งเน้นบุคลากร (Workforce Focus) โรงเรียนควรสร้างแรงจูงใจและความผูกพันของบุคลากร โดย

จัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานและการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกระดับ เพื่อให้สามารถร่วมกันขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ (Operations Focus) สถานศึกษาจำเป็นต้องออกแบบและพัฒนากระบวนการ

หลักและกระบวนการสนับสนุนให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมุ่งเป้าหมายไปที่คุณภาพของผู้เรียน ทั้งนี้ควรมีระบบตรวจสอบ พัฒนา และปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดการเรียนการสอน ระบบแนะแนว ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม

7) ผลลัพธ์ (Results) โรงเรียนต้องจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถแสดงผลลัพธ์ของการดำเนินงานได้

อย่างชัดเจน ทั้งในด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาครู การพัฒนาหลักสูตร ความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการประเมินผลและวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. การพัฒนาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึง แนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ไปพร้อมกันอย่างบูรณาการ เพื่อให้เกิดการเติบโตและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างต่อเนื่องในระยะยาว (รัฐชิตา จุฬารักษ์, 2564) โดยกำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นแนวทางให้แต่ละประเทศดำเนินการร่วมกัน ทั้งหมด 17 เป้าหมาย ประกอบไปด้วย 169 เป้าหมายย่อย (SDG Targets) ที่มีความเป็นสากล เชื่อมโยงและเกื้อหนุนกัน และกำหนดให้มี 247 ตัวชี้วัด เพื่อใช้ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนา โดยสามารถจัดกลุ่ม SDGs ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกันใน 5 มิติ (5P) ได้แก่ (1) การพัฒนาคน (People) ให้มีความสำคัญกับการขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหย และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (2) สิ่งแวดล้อม (Planet) ให้มีความสำคัญกับการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป (3) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติ (4) สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีสังคมที่สงบสุข และไม่แบ่งแยก และ (5) ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) โดยแนวคิดนี้มุ่งเน้นการสร้างสมดุลในสามมิติหลัก ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ ซึ่งองค์กรต้องสามารถสร้างผลกำไรและเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อมิติสังคม ที่เน้นการดำเนินงานโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกระดับ ทั้งสังคม ชุมชน ลูกค้า พนักงาน และคนรุ่นอนาคต โดยให้ความสำคัญกับความยุติธรรม ความเท่าเทียม และการไม่เอาเปรียบสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม ที่เน้นการปกป้องธรรมชาติ ลดผลกระทบเชิงลบ และอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อรักษาระบบนิเวศและป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ นอกจากนี้ การบริหารจัดการองค์กรจะต้องคำนึงถึงการเติบโตควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้เกิดความสำเร็จในระยะยาวและความยั่งยืนของทรัพยากรในอนาคต (ลักชีกา คำเวียง, 2566)

การดำเนินงานในองค์กรที่มีเป้าหมายสู่ความยั่งยืนนั้น มีพื้นฐานที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ ตามแนวคิดของ Edward Barbier (Barbier, 1987) ได้แก่ 1) เศรษฐกิจ (Economy) ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรในทุกระดับ หากเศรษฐกิจดี องค์กรมีโอกาสเติบโต ในขณะที่องค์กรเองก็สามารถส่งเสริมเศรษฐกิจให้ดีขึ้นได้เช่นกัน ดังนั้นควรส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันเพื่อความยั่งยืนระยะยาว 2) สังคม (Society) องค์กรควรดำเนินงานบนหลักความยุติธรรมและความเท่าเทียมกับสังคม การให้ความสำคัญกับสังคมจะสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดี พร้อมทั้งหลีกเลี่ยงการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน เพื่อความยั่งยืนในทุกมิติ 3) สิ่งแวดล้อม (Environmental) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญต่อความอยู่รอดของทั้งมนุษย์และองค์กร เพราะการทำลายสิ่งแวดล้อมจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากร การผลิต และการดำรงชีวิตในระยะยาว จนอาจทำให้องค์กรไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

การทำความเข้าใจ SDGs นั้นจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานเบื้องหลัง SDGs ด้วย เพื่อให้ในกระบวนการการนำไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับความเข้าใจที่ถูกต้อง มิเช่นนั้นแล้วอาจทำให้การนำ SDGs ไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายอาจผิดจากเจตนารมณ์ของตัวเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ โดย Pimnara (2022) ได้อธิบายหลักการพื้นฐานของ SDGs ประกอบด้วยแนวคิด 5 ประการ ได้แก่

1) การพัฒนาที่ครอบคลุม (inclusive development) ถือเป็นหลักการหลักของ SDGs หมายถึงการพัฒนาที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leave no one behind) หลักการนี้มุ่งให้คนยากจน คนเปราะบาง และคนชายขอบกลุ่มต่าง ๆ ได้รับประโยชน์จากการพัฒนา เข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และบริการสาธารณะต่าง ๆ เข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรทางระบบนิเวศ ได้รับการคุ้มครองจากภัยพิบัติอันเกิดจากธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมไปถึงกำหนดบทบาทให้กลุ่มคนรวยหรือประเทศพัฒนาแล้วมีส่วนในการช่วยเหลือกลุ่มคนข้างต้นด้วย (Gupta and Vegelin, 2016)

2) การพัฒนาที่เป็นสากล (Universal Development) เป็นการพัฒนาที่คำนึงถึงหลักการ หรือแนวทางพื้นฐานที่โลกยอมรับ เช่น หลักสิทธิมนุษยชน สิทธิขั้นพื้นฐาน การยอมรับว่าทุกคนเท่าเทียมกัน การไม่เหยียดเชื้อชาติ ศิวิไล เป็นต้น

3) การพัฒนาอย่างบูรณาการ (Integrated Development) เป็นการเน้นย้ำว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ต้องมองทุกอย่างในภาพรวม ไม่มองปัญหาแยกขาดจากกัน แนวคิดนี้จะช่วยให้หน่วยงานหรือภาคส่วนต่าง ๆ ทำงานร่วมกันได้มากขึ้น

4) การพัฒนาที่เน้นระดับท้องถิ่น (Locally-focused Development) คือแนวทางการพัฒนาที่เน้นให้ท้องถิ่นสะท้อนปัญหา ความต้องการ และออกแบบวิธีการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ตนเอง ไม่จำเป็นต้องเหมือนใคร ขอเพียงตอบโจทย์กับพื้นที่ของตนเองก็เพียงพอแล้ว แนวคิดแบบนี้สนับสนุนให้ภาครัฐหรือส่วนกลางต้องฟังเสียงท้องถิ่นมากขึ้น เน้นการบริหารแบบล่างสู่บน หรือ Bottom up

5) การพัฒนาที่ขับเคลื่อนโดยเทคโนโลยี (Technology-driven Development) ในการบรรลุ SDGs ที่มีโจทย์ท้าทายมากมายจนเราไม่อาจใช้เครื่องมือแบบเดิม ๆ เข้ามาแก้ไขปัญหา ดังนั้นการนำเทคโนโลยีเข้าใช้จะช่วยให้เรื่องยากกลายเป็นเรื่องง่าย เช่น การนำ Big data เข้ามาช่วยในการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ทราบสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ในประเทศเพื่อเราให้แก้ไขปัญหามาได้ตรงจุดมากขึ้น

การเข้าใจหลักการพื้นฐานข้างต้นมีความสำคัญในการดำเนินการเพื่อบรรลุ SDGs เพราะหากปราศจากหลักการข้างต้น การดำเนินการเพื่อบรรลุ SDGs อาจเป็นไปในแนวทางที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของ SDGs ก็ได้ เช่น หากพิจารณาแค่ 17 เป้าหมาย การดำเนินการอาจยังคงเป็นแบบแยกส่วน ขาดการบูรณาการในการทำงานเช่นเดิม หรืออาจมุ่งเป้าที่ภาพรวมแต่ลืมผลกระทบที่จะมีต่อคนเปราะบางกลุ่มต่างๆก็เป็นได้ (ภาสกร บุญคุ้ม และรัตนา ด้วยดี, 2565) นอกจากนี้ ในแนวทางของการประยุกต์ใช้การพัฒนาอย่างยั่งยืนกับสถานศึกษาสามารถนำเอาแนวคิดการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืนของ UNESCO ได้ ซึ่งระบุว่าการศึกษาเป็นความหวังที่ดีที่สุดของมนุษยชาติในการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน การนิยามการศึกษาใน

ความหมายที่กว้างทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก ขยายประชาคมนักการศึกษาให้กว้างขึ้น นักศึกษานอกจากจะหมายถึงครู อาจารย์ และผู้บริหารการศึกษาแล้ว ยังหมายรวมถึงนักพัฒนาหลักสูตร บุคลากรสนับสนุน นักฝึกอบรมในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม เจ้าหน้าที่วางแผนสุขภาพผู้นำเยาวชน กรรมการสมาคมผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สื่อมวลชน เป็นต้น ประการที่สอง ขยายประชาคมสถาบันการศึกษาให้กว้างขึ้น องค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานภาครัฐ สถาบันมูลนิธิ และองค์การภาคเอกชน ในวงการธุรกิจอุตสาหกรรม ล้วนเป็นสถาบันที่จะมีส่วนร่วมในการทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งและมีศักยภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ (UNESCO, 1997)

4. แนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาไทยสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน

การพัฒนาสถานศึกษาไทยให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องยึดแนวทางจาก **เกณฑ์มาตรฐานระดับสากล (OBECQA)** ซึ่งมี 7 หมวดหลัก และประยุกต์ร่วมกับแนวคิดของ **ความเป็นเลิศ** จากรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการ โดยมุ่งสู่เป้าหมายการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยผู้เขียนได้เสนอวิธีการสำหรับสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาไทยสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน และเกิดผลลัพธ์ที่เป็นเลิศต่อทั้งสถานศึกษา ชุมชน ผู้เรียนและต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้ (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ, สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2560; UNESCO, 1997; Gupta and Vegelin, 2016; นฤภพ ชันทับไทย, 2564; รัชชิตา จุฬารักษ์, 2564; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564; ภาสกร บุญคุ้ม และรัตนา ด้วยดี, 2565; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565; Pimnara, 2022; ลักขิกา คำเวียง, 2566)

1) **การนำองค์กร (Leadership)** ผู้บริหารต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์อย่างมีคุณธรรม สื่อสารเป้าหมายที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนอย่างชัดเจน ปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูควรเปิดใจรับการเปลี่ยนแปลง มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของโรงเรียน สนับสนุนแนวนโยบายเชิงกลยุทธ์ และเป็นแบบอย่างในด้านความยั่งยืนและจิตสำนึกต่อสาธารณะ ส่วนบุคลากรทางการศึกษาต้องแสดงออกถึงความร่วมมือ สนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบาย และเสนอข้อมูลย้อนกลับเชิงสร้างสรรค์เพื่อเสริมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา

2) **การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning)** ผู้บริหารต้องสามารถวิเคราะห์บริบทภายในและภายนอก จัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กรและการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสร้างระบบติดตามผลที่โปร่งใสและปรับเปลี่ยนได้ ครูต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน เข้าใจทิศทางขององค์กร และนำแผนนั้นไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะที่บุคลากรต้องให้การสนับสนุนด้วยข้อมูลที่เที่ยงตรง จัดระบบงานให้สอดคล้องกับแผน และสามารถปรับตัวตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันเวลา

3) **การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer and Stakeholder Focus)** ผู้บริหารจะต้องเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้าน และนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมกับบริบท ครูต้องสามารถตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียน ปรับการจัดการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม และสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ส่วนบุคลากรทางการศึกษาต้องให้บริการด้วยจิตบริการที่ดี มีความใส่ใจในประสบการณ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และร่วมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรอย่างต่อเนื่อง

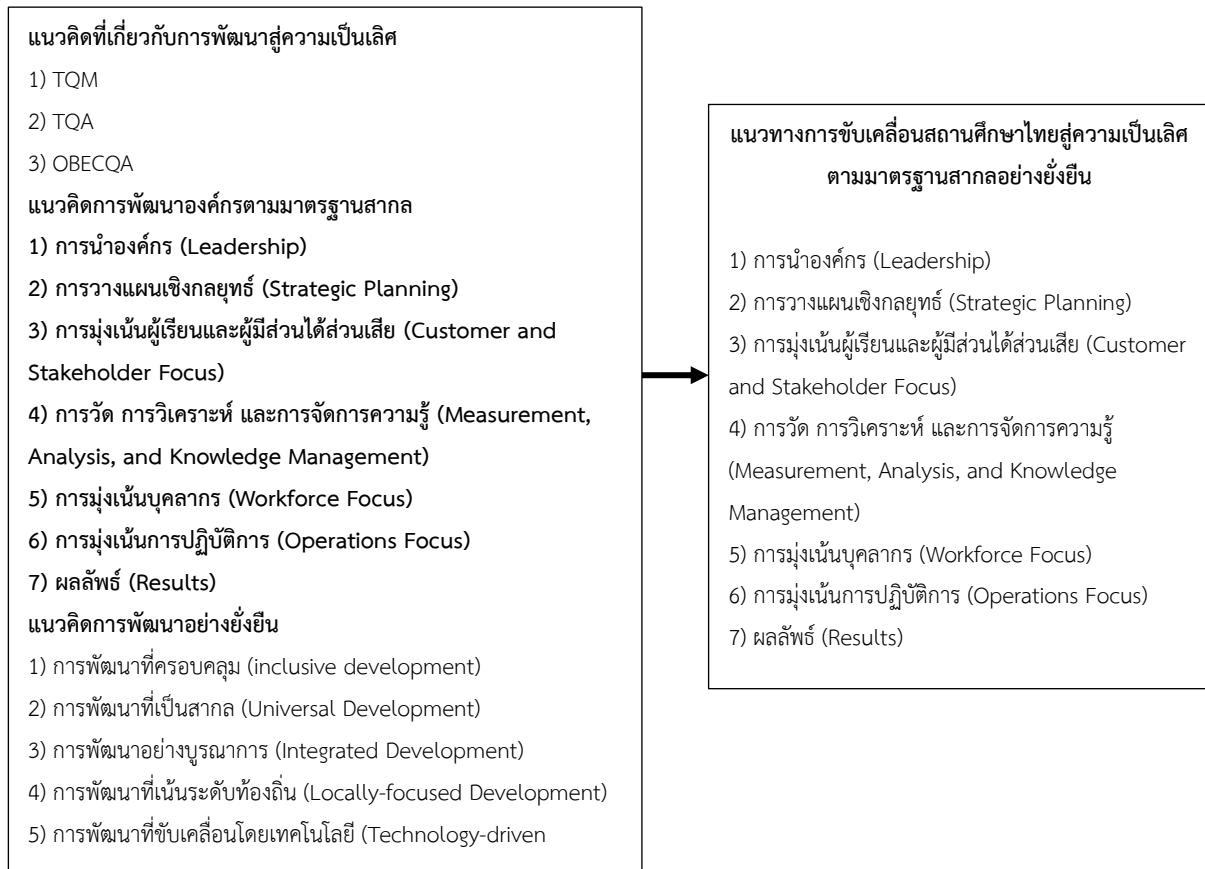
4) **การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management)** ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการใช้ข้อมูลเป็นฐานการตัดสินใจ สนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม และปลูกฝังวัฒนธรรมการจัดการความรู้ที่ยั่งยืน ครูต้องมีทักษะในการเก็บ วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ รวมถึงร่วมแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีในองค์กร ขณะที่บุคลากรทางการศึกษาต้องดูแลและจัดการข้อมูลให้เที่ยงตรงและปลอดภัย พร้อมจัดระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

5) **การมุ่งเน้นบุคลากร (Workforce Focus)** ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมศักยภาพของครูและบุคลากรผ่านระบบการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานที่มีความสุข และยอมรับความหลากหลายอย่างเสมอภาค ครูต้องมีจิตวิญญาณของการเป็นผู้เรียนตลอดชีวิต แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานอย่างสร้างสรรค์ ขณะที่บุคลากรทางการศึกษาต้องปฏิบัติงานอย่างรับผิดชอบ พัฒนาทักษะที่จำเป็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาองค์กรอย่างสม่ำเสมอ

6) **การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ (Operations Focus)** ผู้บริหารต้องออกแบบกระบวนการที่ยืดหยุ่น ใช้นวัตกรรมดิจิทัล และคำนึงถึงคุณค่าของทรัพยากรและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ครูต้องสามารถจัดการห้องเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และบริหารทรัพยากรในชั้นเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด บุคลากรควรดูแลระบบสนับสนุน เช่น การเงิน พัสดุ อาคารสถานที่ ให้มีความโปร่งใสและสามารถรองรับการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงได้ในยุคปัจจุบัน

7) **ผลลัพธ์ (Results)** ผู้บริหารต้องใช้ระบบประเมินผลอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์และสื่อสารผลลัพธ์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และใช้ข้อมูลดังกล่าวกำหนดแนวทางพัฒนาต่อเนื่อง ครูต้องวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และมีบทบาทในการสะท้อนผลลัพธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนร่วมกับครูด้วยกัน ส่วนบุคลากรต้องมีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูล สรุปผล และให้ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนาเพื่อส่งเสริมคุณภาพองค์กรให้ยั่งยืนและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

สรุป การนำเอาแนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาไทยสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืนไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่สุดในการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การสื่อสารที่เหมาะสม การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่เน้นความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมในการตอบสนองต่อบริบทอย่างเหมาะสม อีกทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาจะมีบทบาทเชิงรุกในการวางแผนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง และการให้บริการที่ตอบโจทย์ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะทำให้ระบบบริหารในสถานศึกษาถูกขับเคลื่อนด้วยข้อมูลที่เที่ยงตรง บริหารจัดการความรู้อย่างยั่งยืน ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รวมถึงการประเมินผลที่นำไปสู่การปรับปรุงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมแห่งความร่วมมือ และการเติบโตอย่างยั่งยืนของสถานศึกษาในระดับมาตรฐานสากลอย่างแท้จริง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดตามแนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาไทยสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- เกษร เกษมชัชฌาย์. (2563). การพัฒนาของไทยตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. วารสารจันทร์เกษมสาร, 26(1); 22–30.
- จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์. (2557). การบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลสู่ความเป็นเลิศ. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 11(20).
- ดร.ณัฐชา จุลรักษา. (2564). การศึกษาปัจจัยการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อความพึงพอใจและความสำเร็จขององค์กรผ่านการรับรู้ได้ของพนักงานภายในบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (สำนักงานใหญ่) ตามแนวคิดภาวะผู้นำอย่างยั่งยืน (Sustainable Leadership). สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นฤภพ ชื่นทับไทย. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลสู่ความยั่งยืน. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*, 7(7); 163-180.
- ภาสกร บุญคุ้ม และรัตนา ด้วยดี. (2565). การพัฒนาที่ยั่งยืน: การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยงานวิจัย. วารสารวิชาการ ปชมท, 12(1); 165–176.
- ลักษิกา คำเวียง. (2566). การศึกษาปัจจัยการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 2019 ในประเทศไทย ตามแนวคิด Sustainable Leadership กรณีศึกษาบริษัทในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์. สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.

- รัฐชิตา จุลรักษา. (2564). การศึกษาปัจจัยการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อความพึงพอใจและความสำเร็จขององค์กรผ่านการรับรู้ได้ของพนักงานภายในบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (สำนักงานใหญ่). สารนิพนธ์ปริญญาการ จัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สิริกานต์ เอื้อธรรมากุล, ปพนสรรงค์ โพธิพิทักษ์ และสุพัฒนา หอมบุปผา. (2566). การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาสู่ โรงเรียนมาตรฐานสากล. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 11(2); 543–558.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). เป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืน. [ออนไลน์]. Available: <https://sdgs.nesdc.go.th/> (สืบค้นเมื่อ มิถุนายน 2568).
- อนัส ซาดัดคาน, นิลรัตน์ นวกจิไพฑูรย์, บุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ. (2565). การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช. *Journal of Buddhistic Sociology*, 7(2); 223–237.
- Gupta, J., & Vegelin, C. (2016). Sustainable development goals and inclusive development. *International Environmental Agreements*, 16, 433–448.
- Sharma, M.P., Sadana, B.L., & Kaur, H. (2014). *Public Administration in Theory and Practice*. Allahabad: Kitab Mahal.
- UNESCO. (1997). *Education for a Sustainable Future: A Transdisciplinary Vision for Concerned Action*. Thessaloniki: UNESCO & The Government of Greece.
- United Nations in Thailand. (2025). *Sustainable development in Thailand: Progress and challenge toward the 2030 Agenda*. United Nations.